

ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม

(ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๒๕

เรื่อง กำหนดวิธีการผลิต การใช้วัตถุผสม

ตามพระราชบัญญัติวัตถุผสม พ.ศ. ๒๕๑๐

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ (๓) แห่งพระราชบัญญัติวัตถุผสม พ.ศ. ๒๕๑๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติวัตถุผสม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ออกประกาศ กำหนดวิธีการผลิต, การใช้วัตถุผสมให้ผู้ได้รับอนุญาตหรือผู้ใช้วัตถุผสมปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ผู้รับอนุญาตผลิตวัตถุผสมที่ใช้ในการอุตสาหกรรมเพื่อการค้าต้อง ปฏิบัติเกี่ยวกับสถานที่ผลิตดังนี้

(๑) สถานที่ตั้งอาคารผลิตต้องอยู่ในทำเลที่เหมาะสม ตั้งอยู่ ห่างจากโรงงานผลิตอาหารหรือยา โรงเรียนหรือสถานศึกษา โรงพยาบาล หอพยาบาล อาศุยหนาแน่น และห่างจากแม่น้ำลำคลองหรือแหล่งน้ำสาธารณะอย่างน้อย ๑๐๐ เมตร ไม่ส่งกลิ่นเหม็นรบกวนซึ่งอาจเป็นอันตรายแก่อนามัยบุคคล ยกเว้น การแบ่งบรรจุขนาดเล็กที่พนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่าไม่เป็นอันตรายต่อสาธารณสุข

(๒) อาคารผลิตวัตถุผสมต้องเป็นเอกเทศ มีผนังแข็งแรง สำหรับผลิตวัตถุผสมโดยเฉพาะ มีขนาดใหญ่เหมาะสมกับการผลิต

(๓) ผนังของอาคารผลิตวัตถุผสมต้องราบเรียบ มีคุณสมบัติ ไม่ดูดซับสารเคมีใด ๆ และต้องมีพื้นที่เพียงพอในการผลิตและเก็บวัตถุผสม หรือส่งของอันหาเป็นในการผลิต

(๔) ภายในอาคารผลิตวัตถุดิบพืชต้องแบ่งแยกเป็นสัดส่วนในการผลิตวัตถุดิบพืชแต่ละชนิด เพื่อป้องกันอันตรายและการปะปนกันอันอาจเกิดจากวัตถุดิบพืชที่ผลตกจน

(๕) อาคารผลิตต้องมีการระบายอากาศที่เพียงพอเหมาะสม พร้อมทั้งมีระบบป้องกันและกำจัด หรือดูดกลิ่น ฝุ่นละออง ไอระเหยของวัตถุดิบพืช ให้ปริมาณของวัตถุดิบพืชในบรรยากาศไม่เกินกว่าระดับที่ปลอดภัยและไม่ก่อให้เกิดอันตรายหรือเหตุเดือดร้อนรำคาญ

(๖) ภายในอาคารผลิตต้องมีแสงสว่างที่เพียงพอสะดวกเหมาะสมต่อการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงาน ในกรณีที่ผลิตวัตถุดิบพืชไวไฟอุปกรณ์ไฟฟ้าที่ใช้ในห้องผลิตต้องเป็นชนิดพิเศษสามารถป้องกันการเกิดประกายไฟ และต้องเป็นไปตามมาตรฐานของทางราชการ

(๗) อาคารที่เก็บวัตถุดิบพืชต้องมีขนาดเหมาะสมตามชนิดและปริมาณของวัตถุดิบพืช และมีลักษณะสะดวกต่อการรักษาและทำความสะอาดสะดวกต่อการขนย้ายวัตถุดิบพืชเข้าออกอาคาร

(๘) วัตถุดิบพืชร้ายแรงต้องมีห้องเก็บโดยเฉพาะ ห้ามเก็บวัตถุดิบพืชอื่นในห้องนั้นโดยเด็ดขาด

(๙) ห้องเก็บวัตถุดิบพืชชนิดร้ายแรง ต้องปิดและล็อกกุญแจตลอดเวลาที่ไม่มีการปฏิบัติงานเกี่ยวกับห้องเก็บ

(๑๐) ห้ามผู้ที่ไม่มหนาทเกี่ยวข้องเข้าไปในห้องที่มีการเก็บวัตถุดิบพืชโดยเฉพาะหรือเป็นส่วนใหญ่โดยเด็ดขาด และจัดทำป้ายคำว่า "ห้องเก็บวัตถุดิบพืช ห้ามผู้ไม่มหนาทเกี่ยวข้องเข้า" ด้วยอักษรสีแดงขนาดสูงไม่น้อยกว่า ๖ เซนติเมตร พิมพ์สีขาวติดไว้ให้เห็นได้ชัดเจนหน้าห้องเก็บ

(๑๑) หน้าที่ห้องเก็บวัตถุดิบพิษร้ายแรงต้องไม่เป็นทางผ่านของสาธารณชน

(๑๒) วัตถุดิบพิษต้องแยกไว้เป็นส่วนหนึ่งต่างหาก เพื่อป้องกันการผลิตพลาคปนเปื้อนซึ่งวัตถุดิบที่บรรจุในภาชนะรั่วไหล หรือระเหยออกมา อันอาจเป็นอันตรายต่อบุคคล สัตว์ พืช หรือทรัพย์สิน และแบ่งบริเวณที่เก็บวัตถุดิบพิษแต่ละชนิดให้แยกออกจากกันเป็นส่วน

(๑๓) ต้องเก็บวัตถุดิบพิษประเภทติดไฟได้ง่ายไว้ในห้องกันไฟซึ่งจัดสร้างเป็นพิเศษ ภายในห้องห้ามจัดตั้งอุปกรณ์ไฟฟ้าที่อาจทำให้เกิดประกายไฟ เช่น สะพานไฟ สวิตซ์ตัดตอนอัตโนมัติและอุปกรณ์ไฟฟ้าที่จะติดตั้งในห้องนี้ ต้องเป็นอุปกรณ์ชนิดพิเศษหรือติดตั้งอุปกรณ์พิเศษเพิ่มเติมเพื่อป้องกันการติดไฟ

(๑๔) ห้ามเก็บวัตถุดิบพิษใกล้เคียงกับที่พักอาศัย สถานที่ประกอบอาหาร สถานที่รับประทานอาหารหรือเครื่องดื่ม เว้นแต่มีผนังกันทับตลอดแยกเป็นส่วน

(๑๕) จัดทำป้าย "ห้ามสูบบุหรี่" ติดไว้ในห้องเก็บวัตถุดิบพิษให้มองเห็นได้ชัดเจน

(๑๖) เมื่อเกิดอุบัติเหตุในสถานที่เก็บหรือในการผลิต หรือสงสัยว่าจะมีการรั่วไหลหรือฟุ้งกระจายของวัตถุดิบพิษ ต้องหยุดปฏิบัติงานทันที และให้ผู้ไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องออกจากบริเวณที่เกิดเหตุโดยด่วนและรีบตรวจสอบแก้ไขโดยมีชักช้า

(๑๑) จัดทำแผ่นป้าย “วัตถุมีพิษ” อักษรสีแดงขนาดส่วนสูงไม่น้อยกว่า ๖ เซนติเมตร บนพื้นขาวซึ่งมีขนาดไม่น้อยกว่า ๘๐๐ ตารางเซนติเมตร ติดหรือแขวนไว้ให้เห็นเด่นชัดที่ทางเข้าอาคารผลิตวัตถุมีพิษ

ข้อ ๒ ผู้รับอนุญาตผลิตวัตถุมีพิษที่ใช้ในการอุตสาหกรรมเพื่อการค้าต้องปฏิบัติตามเครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์การผลิตดังนี้

(๑) เครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์การผลิตต้องเหมาะสมกับการผลิตวัตถุมีพิษแต่ละประเภท สะดวกต่อการปฏิบัติงานทำความสะอาด นอกจากนี้อุปกรณ์การผลิตต้องปิดมิดชิดป้องกันการกระเซ็นรั่วไหล ไอระเหย เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานสัมผัสโดยตรง

(๒) ต้องทำความสะอาดเครื่องมือ เครื่องใช้ อุปกรณ์การผลิตต่าง ๆ หลังจากการปฏิบัติงานเกี่ยวกับวัตถุมีพิษแต่ละชนิดเสร็จสิ้น ทั้งนี้เพื่อป้องกันการปนเปื้อนหรือเกิดปฏิกิริยาทางเคมีเมื่อจะผลิตวัตถุมีพิษต่อไป

(๓) ภาชนะหรืออุปกรณ์การผลิตที่ใช้กับวัตถุมีพิษชนิดใด ต้องมีป้ายหรือเครื่องหมายระบุชนิดนั้นติดอยู่ให้เห็นได้ชัดเจน

(๔) ในกรณีที่มีการผลิตวัตถุมีพิษหลายประเภท ต้องแยกเครื่องจักร เครื่องมือ เครื่องใช้ ตามความจำเป็นเหมาะสม

(๕) ภาชนะบรรจุวัตถุมีพิษต้องปิดมิดชิด มั่นคงแข็งแรง ไม่รั่วไหล สะดวกต่อการขนย้าย ไม่ชำรุดเสียหายแตกหักหรือบุบสลายได้ง่าย และไม่มีปฏิกิริยาทางเคมีกับวัตถุมีพิษที่บรรจุอยู่ภายใน

ข้อ ๓ ผู้รับอนุญาตผลิตวัตถุมีพิษที่ใช้ในการอุตสาหกรรมเพื่อการค้าต้องจัดให้มี

(๑) รายงานบันทึกแสดงปริมาณการผลิตวัตถุดิบแต่ละครั้งของแต่ละชนิดและพร้อมที่จะให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบได้

(๒) การตรวจสอบอัตราส่วนของสาร หรือความเข้มข้นของสารออกฤทธิ์ผสมแล้ว หรือที่จะผลิตให้ถูกต้องก่อนบรรจุลงภาชนะ

(๓) การตรวจสอบวิธีการบรรจุ ทดสอบทางกายภาพของภาชนะบรรจุหลังจากบรรจุวัตถุดิบแล้ว ให้อยู่ในสภาพที่ไม่มีรอยเปื้อนระเหินรั่วไหลออกมาภายนอก

(๔) ภายนอกหีบห่อซึ่งบรรจุวัตถุดิบต้องปิดฉลากขนาดใหญ่พอสมควรมีข้อความว่า “ วัตถุดิบ ” อักษรสีแดงหรือสีดำเครื่องหมายหัวกระโหลกกับกระดูกไขว้ขนาดใหญ่ และข้อความเป็นภาษาไทยบอกชื่อสามัญของวัตถุดิบ ปริมาณ หรืออัตราส่วนของสารออกฤทธิ์ที่ผสมอยู่และค่าเตือน เช่น ห้ามโยน ห้ามใช้ขอสับ เครื่องหมายและอักษรดังกล่าวต้องเห็นได้เด่นชัด

ข้อ ๔ ผู้รับอนุญาตผลิตวัตถุดิบที่ใช้ในการอุตสาหกรรมเพื่อการค้าต้องดำเนินการดังต่อไปนี้ สำหรับผู้ปฏิบัติงานในสถานที่ คือ

(๑) ทำแผ่นป้ายค่าเตือนถึงอันตรายที่เกิดจากวัตถุดิบ มีข้อความรายละเอียดอาการเกิดพิษ การแก้พิษเบื้องต้นของวัตถุดิบที่ผลิตตั้งไว้ ณ จุดที่ปฏิบัติงาน

(๒) จัดหาอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เหมาะสมเพื่อความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงาน เช่น

(ก) เสื้อผ้าชุดปฏิบัติงาน

(ข) ถุงมือ รองเท้า

- (ค) หน้ากากตามชนิดของวัตถุมีพิษ
- (ง) ความมีฝักันเปอนในกรณีที่เกิดวัตถุมีพิษชนิดที่เป็นของเหลว
- (จ) สวมหมวกในกรณีที่เกิดวัตถุมีพิษชนิดผง
- (๓) แผ่นป้าย “ห้ามสูบบุหรี่หรือรับประทานอาหาร” ในบริเวณปฏิบัติงาน
- (๔) ต้องมีอุปกรณ์ตรวจการรั่วไหลของแก๊ส ที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อบุคคล สัตว์ พืช หรือทรัพย์สินที่เกิดจากการผลิตวัตถุมีพิษ
- (๕) ต้องมีห้องผลิตเปลี่ยนเสื้อผ้าสำหรับปฏิบัติงาน และห้องอาบน้ำทำความสะอาดร่างกายพร้อมวัสดุและอุปกรณ์สำหรับผู้ปฏิบัติงานตามความจำเป็นและเหมาะสม
- (๖) จัดให้มีแสงสว่าง การระบายอากาศภายในอาคารเพียงพอ สะดวกและเหมาะสมต่อการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงาน
- (๗) อบรมชี้แจงแนะนำผู้ปฏิบัติงานให้เข้าใจถึงอันตรายอันอาจเกิดขึ้นได้ในขณะปฏิบัติงาน วัธีระมัดระวังป้องกันอันตรายและการแก้ไข
- (๘) ให้มีการตรวจสอบสุขภาพและบันทึกการตรวจของผู้ปฏิบัติงาน ปีละ ๑ ครั้งและให้มีการสับเปลี่ยนหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงาน ทั้งนี้เพื่อบอกกันวัตถุมีพิษสะสมอยู่ในร่างกายจนถึงระดับอันตราย โดยเฉพาะสำหรับโรงงานที่ผลิตวัตถุมีพิษที่มีสารประกอบฟอสฟอรัส ต้องตรวจวิเคราะห์ระดับซีรั่มโคเลินเอสเตอเรส

(๘) ต้องมีสถานที่ให้ผู้ปฏิบัติงานล้างมือ ล้างหน้า ด้วยน้ำ และสบู่ก่อนรับประทานอาหาร ดมน้ำ หรือสูบบุหรี่

(๑๐) ต้องมีสถานที่รับประทานอาหาร ดมน้ำ สูบบุหรี่ ให้แก่ผู้ปฏิบัติงานแยกเป็นสัดส่วนต่างหากจากสถานที่ปฏิบัติงาน

(๑๑) ต้องมีเครื่องมือดับเพลิงให้เหมาะสมและเพียงพอ เพื่อใช้ป้องกันอัคคีภัยภายในอาคารผลิต

(๑๒) ต้องมีเครื่องมือปฐมพยาบาลตลอดจนยาต่าง ๆ สำหรับการแก้ไขเบื้องต้นให้เพียงพอ

ข้อ ๕ ผู้ใช้วัตถุมีพิษในการอุตสาหกรรมต้องปฏิบัติตามเกี่ยวกับสถานที่ดังต่อไปนี้

(๑) สถานที่ใช้วัตถุมีพิษต้องตั้งอยู่ในทำเลที่เหมาะสม ไม่ก่อเหตุเดือดร้อนรำคาญต่อสาธารณชน

(๒) อาคารต้องมั่นคง แข็งแรง ก่อสร้างด้วยวัสดุที่เหมาะสม มีทางออกฉุกเฉินเพียงพอ พื้นต้องเป็นพื้นคอนกรีตราบเรียบไม่ขรุขระหรือมีน้ำขัง หรืออื่นอันอาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่าย และต้องมีพื้นที่เพียงพอเหมาะสมสำหรับการใช้ การเก็บอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้เกี่ยวกับวัตถุมีพิษ โดยเฉพาะต้องแยกพื้นที่ทำงานห้ามการใช้วัตถุมีพิษออกให้เป็นสัดส่วนตามความเหมาะสม

(๓) วัตถุมีพิษร้ายแรงต้องมีห้องเก็บโดยเฉพาะ ห้ามเก็บวัตถุมีพิษอื่นในห้องนี้โดยเด็ดขาด ในกรณีใช้ตักแฉกให้กันห้องเก็บแยกต่างหาก

(๔) ห้องเก็บวัตถุมีพิษชนิดร้ายแรงต้องปิดและล็อกกุญแจตลอดเวลาที่ไม่มีการปฏิบัติงานเกี่ยวกับห้องเก็บ

(๕) ต้องห้ามผู้ไม่มหนาทเกยของเข้าไปในห้องทมิฬการเก็บ
 วัตถุพิษโดยเฉพาะหรือเป็นส่วนใหญ่โดยเด็ดขาด และจัดทำป้ายคำว่า “ห้อง
 เก็บวัตถุพิษ ห้ามผู้ไม่มหนาทเกยของเข้า” ด้วยอักษรสีแดงขนาดสูงไม่น้อย
 กว่า ๖ เซนติเมตร พินป้ายสีขาวตัดไว้ให้เห็นได้ชัดเจนหนาห้องเก็บ

(๖) หนาห้องเก็บวัตถุพิษร้ายแรงต้องไม่เป็นทางผ่านของ
 สาธารณชน

(๗) วัตถุพิษต้องแยกไว้เป็นส่วนหนึ่งต่างหาก เพื่อป้องกันการ
 การผิดพลาดปนเปอนซึ่งวัตถุพิษทบรรจุในภาชนะรั่วไหล หรือระเหยออกมา
 อันอาจเป็นอันตรายต่อบุคคล สัตว์ พืช หรือทรัพย์สิน และแบ่งแยกบริเวณที่เก็บ
 วัตถุพิษแต่ละชนิดให้แยกออกจากกันเป็นสัดส่วน

(๘) ต้องเก็บวัตถุพิษประเภทติดไฟได้ง่ายไว้ในห้องกันไฟ
 ซึ่งจัดสร้างเป็นพิเศษภายในห้องห้ามจัดตั้งอุปกรณ์ไฟฟ้าที่อาจทำให้เกิดประกายไฟ
 เช่น สะพานไฟ สวิตซ์ตัดตอนอัตโนมัติและอุปกรณ์ไฟฟ้าที่จัดตั้งในห้องนี้
 ต้องเป็นอุปกรณ์ชนิดพิเศษหรือติดตั้งอุปกรณ์พิเศษเพิ่มเติมเพื่อป้องกันการติดไฟ

(๙) ห้ามเก็บวัตถุพิษใกล้เคียงกับที่พักอาศัย สถานที่ประกอบ
 อาหาร สถานที่รับประทานอาหารหรือเครื่องดื่ม เว้นแต่ผนังกันทบตลอดแยกเป็น
 สัดส่วน

(๑๐) จัดทำป้าย “ห้ามสูบบุหรี่” ติดไว้ในห้องเก็บวัตถุพิษ
 ให้มองเห็นได้ชัดเจน

(๑๑) ต้องมีการระบายอากาศและแสงสว่างเพียงพอในอาคาร
 ทำงาน และสถานที่เก็บวัตถุพิษ เพื่อสะดวกในการขนย้ายและการปฏิบัติงาน

ข้อ ๖ ผู้ใช้วัตตุมพีษในการอุตสาหกรรมต้องปฏิบัติตามเกี่ยวกับเครื่องมือเครื่องใช้ และอุปกรณ์ ดังต่อไปนี้

(๑) ภาชนะหรือเครื่องมือที่ใช้ในการถ่ายวัตตุมพีษจากภาชนะบรรจุเดิมต้องเป็นแบบที่ปลอดภัย เหมาะสมกับชนิดของวัตตุมพีษที่นำมาใช้

(๒) ต้องดูแลรักษามีให้มีการรั่วไหลของวัตตุมพีษออกจากเครื่องจักรที่ใช้ในงานที่เกี่ยวข้องกับวัตตุมพีษ

(๓) ต้องทำความสะอาดเครื่องมือ เครื่องใช้ อุปกรณ์การใช้ต่าง ๆ หลังจากปฏิบัติงานเกี่ยวกับวัตตุมพีษแต่ละชนิดเสร็จสิ้น ทั้งนี้เพื่อบอกกนการปนเปื้อน หรือเกิดปฏิกิริยาทางเคมีเมื่อจะใช้วัตตุมพีษอื่นต่อไป

(๔) ภาชนะที่ใช้ประจำกับวัตตุมพีษชนิดใด ต้องมีป้ายหรือเครื่องหมายระบุชนิดติดอยู่ให้เห็นได้ชัดเจน

ข้อ ๗ ผู้ใช้วัตตุมพีษในการอุตสาหกรรมต้องทำรายงานบันทึกการใช้วัตตุมพีษแสดงการเก็บ การใช้วัตตุมพีษแต่ละครั้ง และปริมาณที่เหลือเก็บอยู่ในปัจจุบันพร้อมที่จะให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบได้

ข้อ ๘ ผู้ใช้วัตตุมพีษในการอุตสาหกรรมต้องจัดให้มีมาตรการเพื่อความปลอดภัย สำหรับผู้ปฏิบัติงานในสถานที่ประกอบการ ดังต่อไปนี้

(๑) ต้องมีอุปกรณ์ป้องกันอันตราย เช่น ถุงมือ ผ้าปิดจมูก เครื่องช่วยหายใจ ฯลฯ สำหรับผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับวัตตุมพีษ ตามความจำเป็นเหมาะสม

(๒) ต้องมีแผ่นป้าย “ห้ามสูบบุหรี่หรือรับประทานอาหาร” ในบริเวณที่มีการใช้วัตตุมพีษ

(๓) ต้องมีเครื่องมือปฐมพยาบาลตลอดจนยาต่างๆ สำหรับ
แพทย์เบื้องต้นให้เพียงพอเหมาะสม

(๔) เมื่อเกิดอุบัติเหตุขณะปฏิบัติงานหรือสงสัยว่าจะเกิดการ
รั่วไหลของวัตถุพิษ ต้องหยุดปฏิบัติงานทันที และแจ้งให้ผู้ควบคุมงานทราบ
เพื่อหาทางแก้ไขโดยมิชักช้า

(๕) อบรมชี้แจงแนะนำผู้ปฏิบัติงานให้เข้าใจถึงวิธีระมัดระวัง
ป้องกันและแก้ไขอันตรายอันอาจเกิดขึ้นได้ขณะปฏิบัติงาน

(๖) ต้องมีสถานที่ให้ผู้ปฏิบัติงานล้างมือและล้างหน้า ก่อน
รับประทานอาหารหรือเครื่องดื่ม และมีห้องน้ำ ห้องส้วม ให้เพียงพอสำหรับ
ผู้ปฏิบัติงาน

(๗) ให้มีการตรวจสอบสุขภาพผู้ปฏิบัติงานที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการ
ใช้วัตถุพิษปีละ ๑ ครั้ง และจัดทำบันทึกไว้

(๘) ต้องมีเครื่องมือดับเพลิงที่เหมาะสม ไม่ทำปฏิกิริยากับวัตถุ
พิษที่เก็บอยู่และมีจำนวนเพียงพอ

ประกาศ ณ วันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๒๕

พลตรี ชาคิชาย ชุณหะวัณ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม